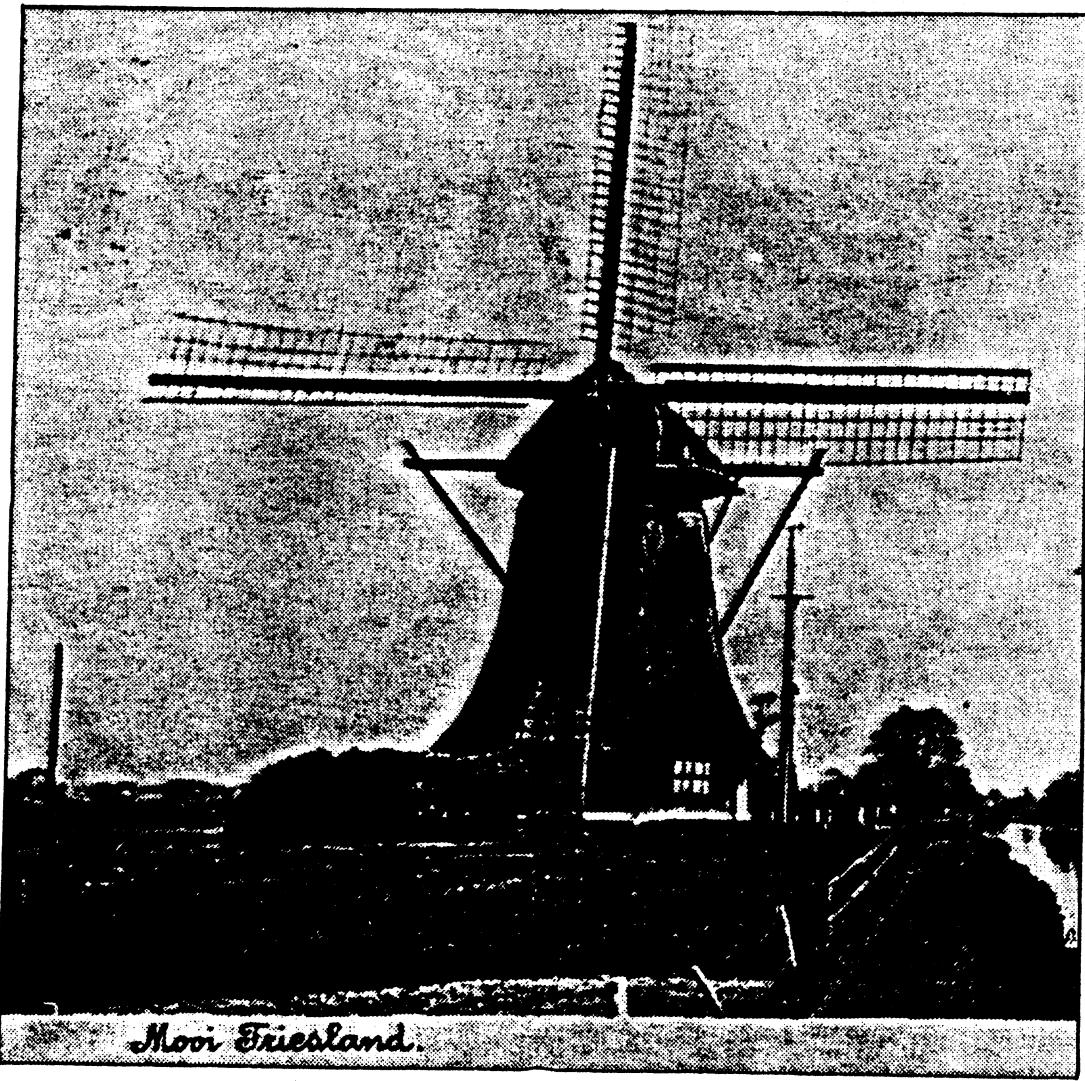

De Hersteller

Mooi Friesland.

De molen „De Hersteller” op een vooroorlogse ansichtkaart;
(foto uit de collectie van Gerben D. Wijnja).

zevende molenbaarsrapport

1-10-1987 — 30-9-1988

door
Gerben D. Wijnja

De Hersteller
molenaarsrapport
1-10-1987 - 30-9-1988

Samenstelling en
lay-out:

Gerben D. Wijnja

Bij de voorpagina:
oude molenfoto van
"De Hersteller"

In dit nummer:

- pag. 2 : Inleiding
- " 3 : Draaidagen en -uren
- " 4 : Onderhoud 87/88
- " 5 : Onderhoud 87/88
- " 6 : Onderhoud 87/88 + 89
- " 7 : Vanalles en nog wat
- " 8 : vervolg
- " 9 : collage artikelen van
mijn hand
- " 10: afschrift naar Tryske Mole
- " 11: schenking
- " 12: folder

Inleiding

Een verslag vol records
dit jaar. Over het kalender-
jaar 1987 draaide "De Herstel-
ler" van alle Friese poldermolens
het meest! De draaiuren-
tabel 87-88 leverde een nieuw
record op: met 426 draaiuren
lijkt het plafond, gezien de
huidige omstandigheden, echter
bereikt.

Aan onderhoud is ook eenorm
veel werk verzet; tuinonder-
houd en gazon maaien is even-
wel niet in de totaal-score ver-
werkt. Op pagina 6 is tevens
vermeld welke zaken in 1989
aangepakt zouden moeten wor-
den.

Erg feestelijk was het gebeuren
rond de viering van de officiële
erkennings als monument. De
kleurwedstrijd is goed aangesla-
gen in het dorp: de prijzen en
traktaties hebben de molen on-
getwijfeld geen kwaad gedaan.
Laten we hopen op deze posi-
tieve voet voort te kunnen
gaan.

Gerben D. Wijnja

7^e molenaarsrapport

pag. 3

DRAAI-DAGEN

	1987			1988									
	Oktobert	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	TOTAAL
zondag									1				1
maandag	1	1					1	1	1	3			8
dinsdag								1	3	3			7
woensdag	2	1	1	2	3	1	2	2	3				17
donderdag			1	1			2	2	3				9
vrijdag				1	1	1	2	2	2	1	10		
zaterdag	3	2	1	2	1	1	4	1	3	3	4	2	27
TOTAAL	6	3	3	4	1	5	8	4	10	14	10	3	79
Ter vergelijking 86/87	3	5	4	-	3	1	10	5	6	9	13	6	65

G.D.W.

DRAAI-URENTABEL

	1987			1988									
	Oktobert	November	December	Januari	Februari	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Augustus	September	TOTAAL
zondag									5				5
maandag	7	6					5	4	9	23			54
dinsdag							5	18	12				35
woensdag	8	3	4	7	13	4	12	10	17				70
donderdag			7		2		14	10	18				51
vrijdag				2	1	6	10	7	11	2			39
zaterdag	17	8	6	6	1	8	32	9	25	12	27	13	164
TOTAAL	32	11	19	12	1	18	51	23	65	71	108	15	426
Ter vergelijking 86/87	15	24	15	-	15	5	43	35	40	50	81	29	352

G.D.W.

Opm. Ik heb de score van dit jaar vergeleken met die van het vorige verslagjaar omdat toen de hoogste score bereikt was. Dit jaar heeft de stijgende lijn zich voortgezet. Een verheugende ontwikkeling.

7^e molenaarsrapport

pagina 4

O N D E R H O U D				
M O L E N	S C H U I K	E R F	O M S C H R I J V I N G	A A N T A L U R E N
X	-	-	14 okt. - verven - deur op het noorden	/
X	-	-	23 " - " - ijzerwerk buiten	/
X	X	-	14 nov. - reinigen - dakgooten	/
X	X	-	19 " - straten - tegelpad opgehoogd	2
X	-	-	9 jan. - repareren - keerklos bijde as	/
X	X	-	26 maart herstellen - garagepad	/
X	-	-	2 april - straten - terras vergroot	3
X	X	-	13 " - bijvullen - zandbak	/
X	-	-	7 mei - repareren - bordwervel	1/2
X	X	-	10 " - timmeren - 6 underlaymentplaten	2
X	-	-	21 " - herstellen - wiggen bovenwiel aanslaan	1 1/2
X	-	-	23 " - inspektie - kruiring en -neuten	1/2
X	-	-	2 juni - herstellen - staart uitzetten	zie rek.
X	-	-	3 juni - " - kruierij in dekap.	Westra
X	-	-	23 " - verven - radiatoren boven	
X	-	-	" " - " - deuren "	4
X	-	-	24 " - behangen - overloop	4
X	X	-	2 juli - timmeren - plafondplaten zoldertje	1 1/2
X	-	-	25 " - verven - 2 trapluiken naar 2 ^e zolder	
X	-	-	" " - " - 1 " " " kap "	
X	X	-	" " - " - kruipalen in grondverf + plamuren	
X	X	-	" " - " - keerhelikken	4
X	-	-	28 " - " - hal + WC / douche	4
X	X	-	29 " - aanbrengen - lamp	/
X	-	-	1 aug - verven - traphek overloop	2
X	-	-	2 " - " - radiatoren hal/wc	
X	-	-	- 2 kistramen (houtrot weggewerkt)	4

7^e molenaarsrapport

pagina 5

MOL EN	SCHU UR	ER F	O N D E R H O U D		AANTAL UREN
			OMSCHRIJVING		
		X	3 aug.	- kruipalen plamuren	1
X			4 aug.	- 2 kistramen verven	2 ½
X			6 aug.	- radiatoren in kamer/keuken verven	
X			" "	- rietdekken: 4 bundeltjes in kap	4 ½
X			8 aug	- radiatoren voor 2 ^e keer geverfd	
X			" "	- kistraam verven	3
X		X	9 aug	- verven: deuren kamer/keuken/hal/wc	5
			" "	- .. : kruipalen	
X			10 aug.	- kozijn in muur schuurzolder gemaakt (kozijn + luik was totaal verrot!)	2
X			11 aug.	- raam gemaakt	2
X			12 aug.	- glas in dit raam gezet alsmede in enkele kleine raampjes v.d. schuur	2
X			13 aug.	- verven: bovengenoemd kozijn + raam	
X				.. - kozijn garagedeuren en daarvan onderstukje vernieuwd (wegens rot)	3
X			15 aug.	- scheuren in kruimonnik met nilostop gedicht	½
	X		16 aug.	- terras: gedeelte opgehoogd	2
X			17 aug.	- laatste kistraam geverfd	
X			" "	- spin gereviseerd + geplaatst	2
X			18 aug.	- verven: schuurraampjes, dalgoot + - kozijn van deur	3
X			20 aug.	- werkbank opgeknapt	1
X			23 aug.	- wenteltrap schilderen	
X			" "	- inspectie bouten + moeren in kapconstructie	9
	X		24 aug.	- balkhout buiten geverfd +	
X			" "	- kaptrap geverfd	3
X			" "	- "vertraging" op luik → 2 ^e zolder gemaakt	

7^e molenaarsrapport

pagina 6

O N D E R H O U D				
M O L E N	S C H U U R	E R T	O M S C H R I J V I N G	A A N T A L U R E N
X		X	26 aug. - straten - paadje naar termas was verzaakt evenals enkele bielzen 31 aug. - timmerwerk- enkele nieuwe leklatjes voor de staart + schoren gemaakt - vennen - onderstuk staartbalk en al het witte van het kruirad	1½
X			10 sept. - moeren kapvorst-binnen aangedraaid - droogcheuren in stormluiken enschild van de kap gedicht met kit - id. tussen voeghout + wangstuk - schuttingpaal opnieuw gestut	4½
X		X	20 sept. - kruirad: spaakuiteinden zwart geverfd	2½
			Totaal (in eigen beheer)	95 uur
X			29 sept. - Molenmakersbedrijf Westra (D. Posthumus) heeft de nieuwe valstok + neuten geplaatst.	
Voor 1989 verdienen de volgende zaken aandacht:				
X			1. staart vernen (met perkoleum)	
X			2. planken van het schild in't voorkeuvelens van de kap zijn slecht en dienen te worden vervangen	
X			3. scheur in lange spruit-zijkant; hier blijft water in staan. afdichten waar de regen binnenkomt	
X			4. onderste heklat van end 3 vertoont houtrot door toedoen van vogels	
X			5 los kort riet in de gaten houden	
X		X	6. stek om de molen in de karbolineum zetten	
X			7. ijzerwerk van het kruirad vernen	

VAN ALLES EN NOG WAT ...

Wanneer ik het logboek van het afgelopen jaar voor het samenstellen van dit rapport nog eens doorlees, beleef ik alles a.h.w. weer even opnieuw. Hieronder een greep uit al die feiten en bijzonderheden.

1 okt. 87 : officiële opening van de koren; pel- en zaagmolen "De Zwaluw" te Birdaard bijgewoond.

okt. : In de week van 14 okt. deelde bestuurslid J. Jager de kleurplaten op de scholen uit.

19 okt. : Dhr. B.v. Uffelen van de Werkgroep Nationale Molendag op bezoek gehad.

6 nov. : Vergadering Gild Tryske Mounders te Akkrum bijgewoond.

7 nov. : officiële opening van het Monument van de Maand november (Tacozijl) bijgewoond.

14 nov. : speciaal gedraaid t.g.v. de officiële opening van de schoonheidssalon en zonnestudio van buurvrouw en nieuw bestuurslid Kapsalon "Anneke".

18 nov. : Jury vergadering en inpakavond bij bestuurslid J. Jager.

De jury bestond uit:

- mevr. R. Bosma-De Jong (kunstschilder)
- dhr. E. Heffering (oud-schoolhoofd)
- Gerben D. Wijnja (molenaar)

19 nov. : prijzen kopen

21 nov. : intocht van de Sint en uitslag kleurwedstrijd in café Wever, m.m.v. bestuurslid jhr. Van Eysinga

21 nov. : Dhr. W.O. Bakker uit Harkstede (bestuurslid De Hollandsche Molen) op bezoek gehad.

20 dec. : Cock v.d. Berg (molenaar te Kinderdijk - nr. 3 Nederwaard) en zijn vrouw Joke op bezoek gehad.

31 dec. : jaaroverzicht 1987 voor stichting De Tryske Mole gemaakt (afschrift daarvan op pagina 10).

5 mrt. 88 : jaarvergadering De Hollandsche Molen te Amsterdam bijgewoond.

12 mrt. : Dhr. G. Barendse, bestuurslid van het landelijke Gilde van Vrijwillige Molenaars, op bezoek gehad.

23 mrt. : dode torenvalk op de molepoel gevonden.

8 apr. : film vertoond op vergadering Gild Tryske Mounders te Akkrum.

7^e molenaarsrapport

pagina 8

<p>20 apr.: Molenfolder gemaakt in overleg met bestuurslid J. Jager voor de plaatselijke Oranjevereniging.</p> <p>27 apr.: Oudpapier-actie ; opbrengst excl. gemeentesubsidie: f 17,60.</p> <p>30 apr.: Koninginnedag - gevlagd molen opgenomen in oriëntatierit van prov. Oranje-verenigingen.</p> <p>4 mei: vlag halfstok .</p> <p>5 mei: vlag in top .</p> <p>14 mei: Nationale Molendag - op vakantie naar Limburg .</p> <p>15 juni: dorpsfeest . i.v.m. helikoptervluchten boven de omgeving de molen laten draaien .</p> <p>24 juni: Dhr. Tersteeg (molenfotograaf) op bezoek gehad.</p> <p>2 juli: 2000 draaiuren gepasseerd.</p> <p>10 juli: Dhr. M.v. Doornik (^{vrijw.} molenaar te Eenrum) op bezoek gehad.</p> <p>19 juli: bij het gemal is een elektrische hekkelinstallatie aangebracht.</p> <p>4 aug.: Dhr. C.D. Eisma (^{vrijw.} molenaar te Wassenaar) op bezoek gehad.</p> <p>5 aug.: officiële opening van het Monument van de Maand augustus "Joure" bijgewoond</p> <p>24 aug.: de familie Smit uit Wormerveer op bezoek gehad ; dhr. E.</p>	<p>Smit was jarenlang bestuurslid van De Hollandsche Molen, Het Gilde van Vrijwillige Molenaars en De Zaansche Molen.</p> <p>31 aug.: bestuurslid jhr. Van Eysinga op bezoek gehad.</p> <p>17 sept.: Open Monumentendag; 'smorgens de Langweerder molen bezocht, 's middags De Hersteller laten draaien.</p> <p>21 sept.: 3 molenvrienden uit N-Holland op bezoek gehad, waar onder dhr. L. Witteman van de Rijnlandse Molenstichting en molenaar te Neck bij Purmerend.</p> <p><i>Het verslagjaar 87-88 kon worden afgesloten met een draaiuren totaal van 2190.10 sinds de officiële opening in 1981. De omwentelingentelstand bedroeg 548.197. Hij stond op 414.632, wat inhoudt dat de as 133.565 omwentelingen heeft gemaakt. Diverse trouwfotoreportages vonden weer plaats op en rond het erf van De Hersteller.</i></p>
--	---

Dubbel feest in Sint Johannesga tijdens intocht van de Sint

SINT JOHANNESGAA - Afgele-
pen zaterdag was Sinterklaas
ook even thuis en vrij te maken om
z'n intocht te doen in de dor-
pen Roselaar en Sint Jo-
hannesga. Rond de klok van
twee uur arriveerde hij van
café van Bos aan de Kamweg het
Rijsterhaule. Het muziek-
majorettenkorps P.C.B.
Echternabrug verzorgde
muzikale omlijsting, terwijl
goedheiligman met zijn hond
plot dankbaar gebruik maakte
van een rijtuig gebrukt door
van een heer Van Straelen
want zowel voor bizon als
tocht hulde een velen
beide dorpen in.

Molen „De Hersteller“ monumentaal

SINT JOANNESGA - Op zeventien november was het precies tien jaar geleden dat in deze krant een bloedvloed betoog werd gehouden voor herstel van de molendrompen te Sint Jannessen. Vier jaar later draaiden de wieken. Dat doen ze nu al weer zes jaar. Het laatste molennarsjaarrapport gaf een draairuimtelijk rapport maar lieft 1781 uren te zien, maar kende vanaf de openingsdag, gerekend vanaf 1981. Met rechtig dan ook gezegd worden kan, "De Hersteller" met zijn vend wiekenkruis de hering weer levendig houdt die producten van kersvernuft en hand, welke ring leggen die zich roepen beginnen te streef.

die za-
begin-
streef-
der
De molen „De Hertsteller“ op een vooroorlogse ansichtkaart.
Foto uit de collectie van Gerrit D. Wijns.

de zon begon street der kijktje bij het plaatje vier schootkinderen een wiken, waarna vier mochten ont- ren een gedenkstukje voor van Saars huften. Het hoogtepunt werd van dat jaar. De toonmaat in Friesland, mr. H. der Koninkin te Friesland, was na be- Rijpstaat, lichtte de vang-wiken in draai- weging kwamen. De molens in Friesland.

Mooi geslaagd

De molen „De Hersteller“ op een vooroorlogse ansichtkaart (foto uit de collectie van Gertien D. Wijnga).

de zon begon street der kijktje bij het plaatje vier schootkinderen een wiken, waarna vier mochten uitrennen. Het hoogtepunt werd van dat hulften. De toonbank in Friesland, mr. H. J. der Koninklijke vang waarna be- Rijpstra, lichtte de molenvieren draai- weging kwamen. De molenvieren draai-

Wijns).
vorige ansichtkaart,
den weer zoals ze dat ook vroeger
eden ten tijde van uitwendig
terstand ten tijde. De uitstelling
te herrezen tot minimaal
scher niet te minimaal
draaien.

*Het betreft
dat er jaarlijks vr
san subsidie bin
nodige onderh
bestuurkosten
te moeten
te moet
te kopen.*

1967

*Tweede Commissie
December 1967*

*toen de wieken uit veiligheidsa
verveging verwijderd moesten
worden. In 1948 gingen er vervel
gens geluiden op om de resteren
de romp nog verder af te breken.
tot op vijf meter hoogte.
Maar goed dat die plannen nimmer
zijn doorgegaan want in dat
geval zou de actie voor herstel, die
in 1970 goed van slag waren hebben gehad.*

herkenning

Strijd voorerkenning

Wanneer men dooit bouw
nument voor deze streek
houden, dan moet het eigenlijk
wel deze windmolens zijn. Hoewel B
en Wier toen eerst geen brood in za-
gen, kreeg de restauratiecommis-
sie, die destijds bestond uit de he-
ren Boerma, Bikker, De Jong en
Woudstra, de voltooiing van de
landse gemeenteraad aan haar zij-
de. Er werd voor herstel 250.000
gulden beschikbaar gesteld, op
vooraande dat de dorpsgemeen-
te een halve ton op het kleed
gekregen. Dat lukte formidabel,
tak tot liep op tot 80.000
zelfs dat bedrag kwam

Wal uit Grouw
zinnen. Van-
en bestuur
betrok-
jen de
1891 een

het idee dat de strijd gescreden
was, was maar van korte duur. Voor
een ieder was het een mischien anders
mentale aanstoot dat er geen on-
derhoudsaanbieding van het Rijk ver-
over niet meer mogelijk was. De strijd bij
W.C. mocht worden. De graven
derhoudsaanbieding kon ook nog niet durende se-
want op vrijdag nog voor de Raad van
Staat in Den Haag werd voor een positief
binnen gehaald. Daarop volgde een reactie van
H. teekort dat u-

Hij had het recht om dat Advies naast zich heen te leggen, maar deed dat niet. De monumentenlijst, met wel op de monumentenlijst, is de moest op schoolkinderen, tot op de gegeven molengrondscholen in het onderhoud en ver. De strijd voor een toekomst van de vond dat het belangrijk was om de rechten van de kinderen te behouden.

(Al diegenen die geïnteresseerd zijn
in de historie van de Sint-Johannes-
polder kunnen samengesteld frag-
menten uit de molengeschiedenis
van de Veenpolder lezen. Het verschijnen n
boek 'Strijd in de molengaster' van
Gerrit D. Wijnja is een belangrijke aan-
vulling op dit werk. Het boek is uitgegeven
door de Stichting Historische Vereniging
van de Sint-Johannes-polder. Het is nog een
polder, bestemd voor de drukkerij. Het
is een goed boek, dat iedereen die geïnteresseerd
is in de geschiedenis van de Zuidwesthoekreeks.)

7^e molenaarsrapport

pagina 10

Elk jaar vraagt stichting "De Fryske Mole" om informatie betref-

fende het functioneren der Friese molens. Hieronder een afschrift van mijn verslag.

"De Fryske Mole"

Windmolens in Friesland

jaar 1987 molen no. 13,

naam van de molen: de Hersteller
gemeente / plaats: Scharsterland / St. J. Johannaix
eigenaar: molenbedrijf "de Hersteller"

Tweebakmarkt 52
postbus 20120
8900 HM Leeuwarden
telef. 058 925671

Aan de molen-eigenaar en/of molenaar
Mr. C. D. Wijngaard
Hengsdijk 132
8964 NZ St. J. Johannaix

M,

Door het bestuur van de provincie Friesland is onze stichting in het leven geroepen met de opdracht het molenbeheind in deze provincie te bevorderen. Molenbezit en molenbehoud vraagt veel van uw en van onze aandacht. Om op de hoogte te blijven van de toestand van de molens en het functioneren daarvan willen wij gaarne de nodige informatie van u ontvangen.

Bij voorbaat onze dank voor uw medewerking.

Het bestuur van de stichting "De Fryske Mole".

AANTAL DRUKKIJLUREN		
maand	belast	onbelast
januari	0	
februari	15	
maart	5	
april	43	
mei	35	
juni	40	
juli	30	
augustus	81	
september	29	
oktober	33	
november	11	
december	19	
totaal	0	361

Algemene toestand van de molen, verbeteringen, onderhoud enz. en verdere opmerkingen.
De belangrijkste opmerking is zonder meer dat "De Hersteller" medio '87 officieel als monument is erkend door de minister van W.V.C. (zie mededelingen hieromtrent in de uitkant "45+47")

Belangrijke onderhoudszaaken:

- bliksemafleidercontrole en reparatie van kabel
- reparatie van 2 zeilen en vennen
- opwrigging bovenwielen verbeterd
- steenbordconstructie + halsteen aangepast zodat tellage opgeheven was
- nieuw rangschutting met druiven aangebracht
- gat inriet gestopt
- spruitjes afdicht
- diverse horzijnen gebeit
- deuren van molen scheur ingroeven carbolineum
- muur rondom gebeit (de zgn. nachtmelderstrand)

Toen bekend werd dat de molen in het monumentenregister was opgenomen, heeft De Hersteller gedurende 1 maand in de vreugdestand gestaan, behalve wanneer er gedraaid werd.

N.B. Mag ik weer op een verslag voor de uitkant rekenen. B.v.d.

Is bovenstaande adressering juist? Zo niet, wilt u dit dan corrigeren?

Scharsterland heet officieel Scharsterlân

SCHENKING

In het afgelopen jaar werden de volgende zaken door mij bekostigd zonder dat daarvoor een declaratie zal worden ingediend:

- verf	f 41,90
- "	" 19,65
- tuinhout	" 45,80
- " + tegels	" 376,90
- reparatie	" 32,20
- stopverf + verf	" 15,25
- grint	" 184,80
- zolderplaten	" 240,-
- zand.	" 40,-
TOTAAL	<u>f 996,50</u>

OMWENTELINGEN

Elders in het land betekent de officiële registratie van de omwentelingen derbovenas veel. Hoe meer er gedraaid is hoe meer er in het kader van een draaioppremièregeling uitgekeerd wordt. In Friesland bestaat dat niet, maar indien hier de Zeeuwse regeling gold, dan zou er f 445,- verdien zijn voor 133.565* asomwentelingen.

* Dit aantal gaf de teller aan maar die is ook regelmatig defect. In werkelijkheid ligt het dus hoger.

je mep

